

Magyarországról MOZAMBIKÉRT

OKTATÁSSAL A FELEMELKEDÉSÉRT

– *Milyen esélyekkel lehet több ezer kilométer távolságból egy iskolát megtervezni, felépíteni, majd üzemeltetni? Miért szeretnél egy egészen új struktúrát létrehozni? Nincs elég iskola az országban?*

országban működő iskoláktól egészen eltérő oktatási modellre épülne. Elsősorban az árvák, az elhagyatott és hátrányos

helyzetű gyerekek számára épülne. Egy olyan kapaszkodót szeretnénk felkínálni, amely által a nincstelen gyerekek számára is elérhető lehet a tudás. Az általános műveltség megszerzése és a szakmai képzés lenne a cél. Mozambikban nagyon sokba kerül az oktatás. Ezzel a lehetőséggel a szegény sorsú gyerekek is képesek lesznek a saját lábukra állni, önállósulni és egyben felelősséget vállalni a családjukért.

– *Nálatok a gyermek tartozik felelősséggel a családjáért?*

– Ahol vannak szülők, ott igen, ők. Ha egy afrikai család taníttatja a gyereket, az egyfajta befektetés. Mivel a legtöbb szülőnek nem adta meg a lehetőség a tanulásra, ők mindent megfognak tenni azért, hogy a gyerekük tanuljon. Ezzel a gyerek nem csak önmagának tesz jót, hanem egyben felelősséget is vállal a szüleiért, testvéreiért. Segítik a gyereket, amíg tanul, de ha végzett és keresőképes lesz, benyújtják úgy mond a számlát. Nem csak magának fog keresni,

A harmadik világ égető szükségleteit a nyugati országok civil szervezetei rendszerint használati tárgyak, egészségügyi berendezések, élelmiszerek és gyógyszerek adományozásával próbálják enyhíteni. A mozambiki származású Charomar João Antonio, a Mozambiki Oktatásért és Egészségügyért Alapítvány vezetője, belülről ismerve az ország szükségleteit, a szocializációt is magában foglaló szellemi képzésben, a gyerekek szemléletformáló gyakorlati oktatásában látta a megoldást.

hanem az egész családról gondoskodnia kell, még a nagyszülőkről is. Ha valami anyagi előnye származik, akkor a családja is részese lesz annak.

– *Érdekes felfogás. Ezek szerint a mi kultúrkörünkben azzal, hogy nem várunk viszonzást a gyerekkor fáradozásáért, önzésre neveljük a gyerekeket? A szülő lehetőleg minden segítséget megad, hogy sikeres legyen a gyermeke jövője.*

– Afrikában ez egyfajta gazdasági modell is: ha valaki többre viszi, felelősséggel tartozik a családjáért. Ha ezt elmulasztja, az engedetlen, önző magatartásra vall, ami nem elfogadott a társadalomban.

– *Nálunk sok helyütt még a rezsibe sem kell beszállniuk a kereső gyerekeknek. Felnőttek is mamapanzióban élnek... Ezek szerint Mozambikban a tudást, a tanult embert megbecsülik.*

– Igen. Ha van a családban tehetséges gyerekek, az családi tőkének számít. A szülő mendedzseli őt, mindent megtesz, hogy a talentumait kamatoztathassa.

– *Mozambikban, a világ egyik legszegényebb országában milyen érvényesülési lehetőségek vannak?*

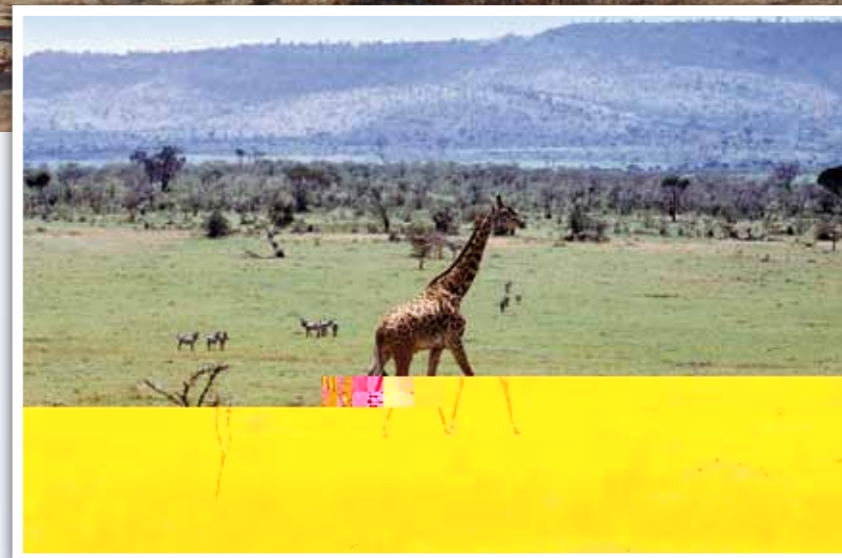
– Olyan társadalomról beszélünk, ahol közel 60 százalékos az írástudatlanság. Aki írni-olvasni tud vagy középfokú végzettséggel rendelkezik, akár vezetői állást is kaphat. A munkanélküliség a kozmetikázott statisztikák szerint 21 százalék. Az emberek képzetlenek, munkahely sincs sok. Leginkább az állami szférában van lehetőség elhelyezkedni. Az ipari termelés is jelentéktelen. A feketeszénbányákban és a mezőgazdaságban van munkalehetőség. A Zambézi partján nagyon jó a termőföld, itt a cukornádtérmetelés nyújt megélhetést.

– *Rendeteg drágakő, gyémánt is található a föld mélyén...*

– Ezeket nem tudjuk kiaknázni, mert nagyon komoly beruházások kellene hozzá. Túl drága gépparkot igényelne.

– *Mi az oka annak, hogy olyan sok az árva, elhagyatott gyerek Mozambikban?*

– A szülők sajnos nem élnek sokáig – átlagosan 39-40 éves korukig. A korai halálokok egyike az alultápláltság, másik a jó egészségügyi ellátás hiánya. A betegek – mivel a gyógyszerekért fizetni kell – már csak akkor mennek orvoshoz, amikor már előrehaladott az állapotuk. Gyakori halálok a malária, a hepatitsz, a diarre, a rettegett hasmenéses járvány. Az utóbbit például jól lehetne kezelni bőséges folyadékkal, de a víz drága, a palackozott forrásvizet pedig kevesek tudják megfizetni. Tiszta ivóvízhez jutni igen nehéz az ország lakosságának. Általában a fertőzött ivóvíztől betegednek meg.

– *Ma már a malária is gyógyítható betegség.*

– Itt is a kiszáradás okozza a beteg halálát. A malária magas lázzal jár. Ha emellett a beteg diarrét kap és nem iszik eleget, hamar kiszárad. Az én édesanyám is ebben halt meg. A tiszta víz hihetetlenül nagy érték. Ha valahol megreped egy vízcső, versengenek az emberek, hogy vizet nyerjenek. A vízellátó rendszer nem jól van kialakítva, a csapból kifolyó víznek jellegzetes piszkos színe van. A turistáknak például tilos csapvizet fogyasztaniuk. Pozitív, hogy a kormány részéről már mutatkoztak bizonyos törekvések a víz tisztántartásának megoldására. A tisztálkodás is nehézségekbe ütközik. Míg Magyarországon a fürdés 10-15 percig tart, Afrikában, ahol nincsen vízvezeték, egy óráig is eltart, mivel a vízgyűjtéssel kell kezdeni. Ez a falvakra és a külvárosi területekre jellemző. A városi létformában elérhetőbb a víz.

– *A higiénia hiánya és az alultápláltság miatt bizonyára a gyermekhalandóság is magas. Általában hány gyermek születik egy családban?*

Aki írni-olvasni tud vagy középfokú végzettséggel rendelkezik, akár vezetői állást is kaphat.

**A tiszta víz
hihetetlenül
nagy érték. Ha
valahol megre-
ped egy vízcső,
versengenek az
emberek, hogy
vizet nyerje-
nek.**

– Az asszonyok már nagyon fiatalon, tizen nyolc évesen szülnék. Átlagosan négy-öt gyerek születik egy családban. A szegénység ellenére azért vállalnak ilyen sok gyermeket, mert félnek, hogy elveszítik őket. Két próbaidő van, amikor kiderül, hogy megmarad-e a gyermek: az első és az ötödik év. Ekkorra már eldől, hogy életben marad-e. Bizonyos helyeken a gyerekek csak egyéves kora után adnak nevet. Ekkortól mernek kötődni hozzá.

– *Akkor talán leginkább vízügyi szakemberekre van szüksége az országnak. Ebben az iskolában mire szeretnék képezni a gyerekeket?*

– Az első lépés a szocializáció lenne. A gyerekeket először arra kellene megtanítani, hogy legyenek igényesek a környezetükre: tiszta legyen a konyha, a vécé, és ágyban aludjon. Sok gyerek nem is látott még ágyat. Egy körre terített gyékényen alszanak. Nálunk ágyneműt fognak kapni, amit majd mosnia is kell. Ha megismerkednek ezekkel az igényekkel, ők is igényesebben fognak majd berendezkedni és ügyelni fognak a tisztaságra.

Ezzel párhuzamosan indulna a szakképzés. Egyszerű szakiskolát szeretnék. Az ország infrastruktúrájának fejlesztéséhez építőipari munkásokra: kőművesekre, ácsokra, víz- és villanyszerelőkre lenne szükség. Hogy mindezt megkezdhesük, szükségünk lenne egy bázis épületre. A mozambiki normáknak megfelelően megterveztettük a kezdő épületünket. Nem nagyban gondolkodunk, a főépület mindössze lenne. A további épületszárnyakat már a diákok húznák fel, szakmai gyakorlat keretében. Így egy ház felépítésének minden lépését látni fogják, s azt is, hogyan tölti be a funkcióját. A lányok varrni, főzni tanulnának, és megtanulnának éttermet üzemeltetni. Gyakorlatot szereznének a felszolgálásban is.

– *Lenne az étteremre kereslet?*

– Igen, a turisták részéről, illetve itt is él egy tehetősebb réteg. Egy pékség minden bizonnyal nagyon keresett lenne. A kenyeret a szegények is megveszik. Tápláló barna kenyereket sütnének, mert a most kapható fehér kenyér olyan, mint a szivacs. Pedig sokféle, gazdag tápértékű gabona terem Mozambikban, mint például a mapira vagy a maxoeira.

Ez egy öfenntartó intézmény lenne, amihez az kell, hogy az adott gazdasági környezetbe be tudjon illeszkedni, és indulhassunk pályázatokon.

– *Mióta dolgozol ezen a terven?*

– Gyakorlatilag 2003 óta. Huszonöt éve élek Magyarországon, az oktatásban tizennyolc éve dolgozom, így amikor hazalátogatok, bőségesen van összehasonlítási alapom. Úgy érzem, feltétlenül tennem kell valamit a hazámért. Ott hon csak a szenvedést láttam. A gyerekek közül kevesen kapnak napi egyszeri meleg ételt. A külvárosokban sok gyerek szakadt rongyokban jár, sok a menekült is.

– *Minden intézménynek van ideológiája. A te iskoládé mi lenne?*

– A miénk a jó Istennel szerzett ismeret és tapasztalat lenne. Hívó, istenfélő tanárokkal szeretnénk majd együttműködni. Missziót szeretnék, nem vállalkozást.

Enélkül nem is tudnám elképzelni. A hagyományok között.

De ahol Istenről szólnak, vigyáznunk kell, hogy ne keveredhesünk botrányos helyzetekbe.

Nem a nagy létszámra, hanem a minőségre törekednénk, mert a tömeg sok deviáns magatartást szül. Sokat éltem kollégiumban, ismerem. Kis létszámnál nem szabadulnak el annyira a rossz indulatok. Kialakulhat egy mikro kultúra, amiben mindenki felelős a döntéseiért. Természetesen a nagyobb döntéseket közösen hoznánk meg: a gyerekeknek érezniük kell, hogy részesei

**„Ahelyett hogy halat adnánk,
horgászni szeretnénk megtanítani
a gyerekeket.”**

Kérjük, támogassa Ön is a világ legszegényebb gyermekeinek taníttatását! A legszerényebb felajánlással is sokak sorsán segíthet!

Bankszámlaszámunk: DUNA TAKARÉKSZÖVETKEZET
58600324-11131858

Honlapunk: www.mzedfound.org

Kapcsolattartó: Charomar João António

(e-mail: charojoao@yahoo.com; tel.: +36-20-771 5671)

az egésznek. A hagyományos oktatásban egy kész rendszerbe illeszkedik be a diák. Ha nincs rajta felelősség, nem tudja értékelni a helyzetét.

– *A 400 ezer fős Beirában megálmodott iskolának egyelőre az alapjai állnak. Hogyan tovább?*

– Anyagi nehézségek miatt áll az építkezés. Ahogy befolyik az alapítványunkhoz egy kis pénzadomány, máris továbbítom a helyi képviselőknek, és apránként folytatják a munkálatoikat. A későbbiekben majd szeretnénk pályázni, de amíg nincs meg a megfelelő önrészünk, nem indulhatunk. Jelenleg száz támogatót keresünk, akik két éven keresztül havi 2500 Ft-tal támogatják az iskolaépítést. Ez 6 millió forintot jelentene, amiből elkészülhetne a 200 m zisépület. Ezt követően a további beruházásokra is pályázhatnánk már.

Szász Ágnes

